

Styret i Skagerrak Sparebank
3995 STATHELLE

VAR REFERANSE
19/9608

DERES REFERANSE

UNNTATT OFFENTLIGHET
Offl. § 13 1. ledd, jf. fvl. § 13 1.
ledd nr. 1-2
Gjelder merkede avsnitt.

DATO
25.01.2021

Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i Skagerrak Sparebank 10-11. desember 2019 som ledd i Finanstilsynets risikobaserte tilsynsvirksomhet. Formålet var å gjennomgå bankens risikoprofil på kreditt-, likviditets- og markedsrisikoområdet, samt enkelte tema under operasjonell risiko, og tilhørende styring og kontroll. Bankens etterlevelse av hvitvaskingsregelverket ble også vurdert. Til grunn for tilsynsrapporten ligger Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport datert 7. juli 2020 og styrets svarbrev datert 28. september 2020.

1. FORHOLD KNYTTET TIL RISIKONIVÅ

EKSPONERING OG PORTEFØLJEKVALITET PÅ KREDITTRISIKOOMRÅDET

Overtatte engasjementer og eiendomsinvesteringer i datterforetak

I den foreløpige tilsynsrapporten pekte Finanstilsynet på at banken har flere overtatte engasjementer enn det som anses vanlig for banker av tilsvarende størrelse, og reiste spørsmål om oppfølging av overtatte engasjementer har gått utover bankens arbeid på andre områder, herunder risikokontrollfunksjonen. Banken har fem tidligere overtatte engasjementer organisert som heleide datterforetak. I tillegg eier banken 100 prosent av Stokkevannsveien 19 AS¹ hvis formål er kjøp/salg, utvikling og utleie av egen eiendom. Finanstilsynet noterer seg fra styrets svarbrev at oppfølging av overtatte engasjementer ikke har belastet nøkkelpersonell i banken og at banken har som målsetning å realisere overtatte engasjementer så raskt som mulig.

¹ tidligere Bamble Eiendom AS

Risikovurdering

I den foreløpige tilsynsrapporten bemerket Finanstilsynet at banken ser ut til å ha en høyere samlet risiko i BM-porteføljen sammenliknet med andre banker av tilsvarende størrelse, og at risikoen ser ut til å ha økt det siste året. Finanstilsynet påpekte at banken bør inkludere risikoklassene 11 og 12 (tapsutsatte og misligholdte engasjementer) ved omtale og vurdering av andel høyrisikolån, slik at negativ migrering til disse risikoklassene ikke fremstår som en forbedring i andel høyrisikoengasjementer. Finanstilsynet bemerket også at banken har høy konsentrasjon mot enkelt næringer, herunder eiendomsvirksomhet, bygg og anlegg, og ba styret vurdere om risikoeksponeringen er i tråd med styrets risikoappetitt på kredittområdet. Styret peker i sitt svarbrev på ulike årsaker til at banken har en høyere risiko i utlånsporteføljen enn sammenliknbare banker, herunder at bedriftsmarkedet i Nedre Telemark har en avvikende næringsstruktur som gir banken flere kunder innen prosjekt- og byggevirksomhet. Styret opplyser at disse kundene ofte defineres som "høy risiko" i bankens risikoklassifiseringssystem ettersom selskapene normalt struktureres som "single-purpose-selskaper"², men at styret likevel vurderer den samlede kredittrisikoen som moderat. Finanstilsynet merker seg at styret mener det er riktig å ta denne risikoen fordi det er lønnsomt for banken, men at styret deler Finanstilsynets bekymring "på generell basis" og vil fortsette å stille strenge krav til nye kunder innenfor bygge- og anleggsbransjen.

Tapsavsetninger (Verdsettelse)

I den foreløpige rapporten påpekte Finanstilsynet at andelen utlån i trinn 3 virket lav ved utgangen av første kvartal 2020. Utlån klassifisert som trinn 3 utgjorde ifølge bankens kvartalsrapport mindre enn halvparten av tapsutsatte og misligholdte lån på samme tidspunkt. Finanstilsynet påpekte at både tapsutsatte og misligholdte lån skal klassifiseres som trinn 3 i henhold til IFRS 9. Det fremgår av styrets svarbrev at banken har tolket regnskapsregelverket feil. Finanstilsynet noterer at banken har endret praksis for å sikre at misligholdte og tapsutsatte lån blir klassifisert som trinn 3 og at tidligere feil er rettet opp. Finanstilsynet noterer også at banken fremover vil vurdere tapsrisikoen basert på forventede kontantstrømmer. Styret bes innen 26. februar 2021 redegjøre for hvordan nevnte endringer har påvirket bankens tapsavsetninger.

Finanstilsynet påpekte at andelen utlån til bedriftskunder klassifisert som trinn 2 og trinn 3 ved utgangen av første kvartal 2020 utgjorde en lavere sum enn andelen høyrisikokunder. Videre

² Foretak som opprettes med et spesifikt formål og som begrenser eiers ansvar ved konkurs.

konstaterte Finanstilsynet at banken ikke har hatt tilstrekkelig merking av engasjementer med betalingslettelser. Finanstilsynet påpekte at lån med vesentlig endring i kredittrisiko, herunder betalingslettelser, som hovedregel skal klassifiseres som trinn 2 eller trinn 3. Ved utgangen av første kvartal 2020 var bankens tapsavsetningsgrad på misligholdte engasjementer vesentlig lavere enn tapsavsetningsgraden på tapsutsatte (ikke misligholdte) engasjementer, og tapsavsetningsgraden for privatengasjementer og bedriftsengasjementer var omtrent på samme nivå. Finanstilsynet ba styret redegjøre for dette og foreta en kritisk vurdering av bankens tapsavsetninger, spesielt for engasjement i bedriftsmarkedet. I svarbrevet viser styret til at banken bruker Eika-gruppens tapsmodell og tilhørende metoder for flytting av kunder fra trinn 1 til trinn 2. Styret opplyser at tapsavsetningene i trinn 2 er justert som følge av koronapandemien, men at dette er en makrojustering på gruppenivå som ikke har hatt konsekvenser for flytting av enkeltlån mellom de ulike trinnene. Finanstilsynet merker seg at omfanget av tapsutsatte engasjement i bedriftsmarkedet er fordoblet i løpet av de to første kvartalene i 2020, mens det bare har vært en begrenset økning i tapsavsetninger. Finanstilsynet noterer at banken vil gjennomgå porteføljen med sikte på å avdekke omfanget av lån med betalingslettelser som ikke er rapportert.

Finanstilsynet minner om at enkeltlån med vesentlig økning i kredittrisiko siden første gangs innregning, herunder lån med betalingslettelser, minimum skal klassifiseres som trinn 2 i bankens regnskap. Det forventes at styret foretar en grundig vurdering av tapsavsetningene per 4. kvartal 2020 og påser at det foretas tapsavsetninger i tråd med IFRS 9.

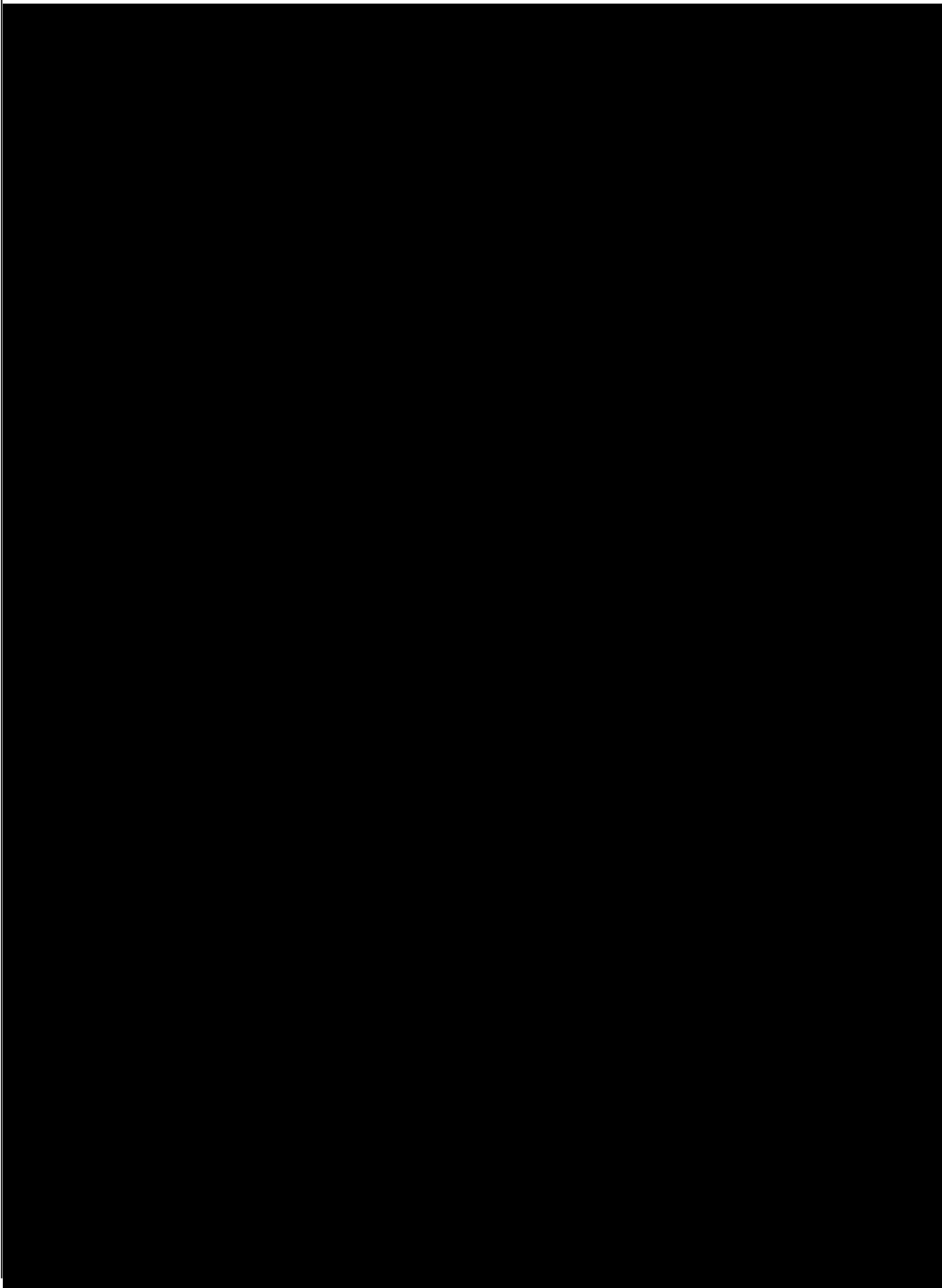
Kapitalkravsforskriften og risikovekting

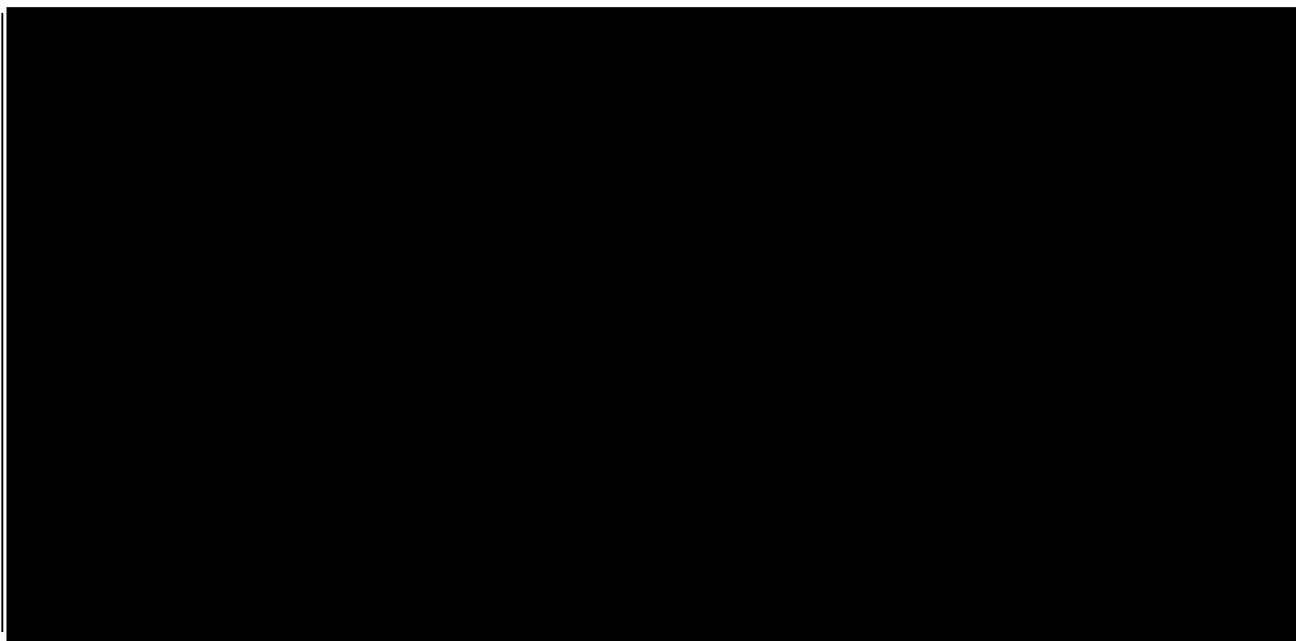
Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at banken har benyttet feil risikovekter på enkelte bedriftskunder, som medfører feil i beregningsgrunnlaget for bankens kapitaldekning. Dette var en sak som opprinnelig var påpekt av eksterne revisor ved avleggelse av bankens årsregnskap for 2018. Det ble under tilsynet opplyst at banken endret interne rutiner når feilen ble oppdaget, men banken kunne ikke bekrefte at beregningsgrunnlaget som i mellomtiden var rapportert til Finanstilsynet, faktisk var rettet. 3. januar 2020 mottok Finanstilsynet en oversikt over gjenstående feil sammen med en bekreftelse på at feilene var rettet opp. Finanstilsynet understreker viktigheten av korrekt og rettidig myndighetsrapportering. Finanstilsynet forutsetter at banken har hensiktsmessige kontrollrutiner for å sikre tilstrekkelig kvalitet i beregning og rapportering av kapitaldekning. Se for øvrig merknader vedrørende bankens rapportering. Finanstilsynet noterer at styret bekrefter riktig beregningsgrunnlag og at banken har etablert rutiner som sikrer fremtidig kontroll med risikovekting av engasjementer.

Etter at det stedlige tilsynet fant sted, er kapitalkravsforordningen (CRR) tatt inn i norsk regelverk. Det følger av forordningens artikkel 128 (2)(d) at finansiering av spekulativ investering i fast eiendom skal klassifiseres som høyrisiko, og ilegges risikovekt på 150 prosent. Definisjonen av "spekulativ investering i fast eiendom" følger av kapitalkravsforordningen artikkel 4 (79), og omfatter "lån til å finansiere erverv av grunn, eller utvikling av fast eiendom på grunn, eller av fast eiendom med sikte på videresalg med fortjeneste". Finanstilsynet viser til rundskriv 5/2020 og legger til grunn at banken benytter en risikovekt på 150 prosent for slike engasjement.

ENKELTENGASJEMENTER

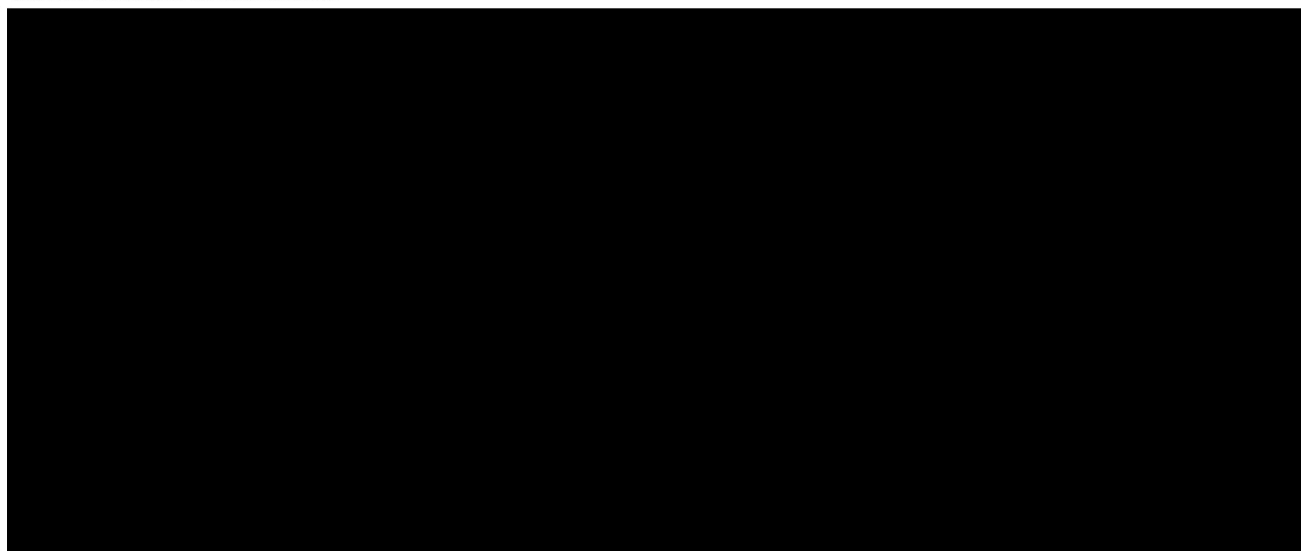

Privatkunder

I den foreløpige tilsynsrapporten påpekte Finanstilsynet forhold knyttet til et utvalg lån til privatkunder, og reiste spørsmål om sakene var forsvarlig kredittvurdert. Finanstilsynet pekte blant annet på forhold som kan indikere at banken har overvurdert kundenes betjeningsevne og at sentrale inntekter, som leieinntekter, ikke var dokumentert. Styret erkjenner at sakene har noen feil og mangler knyttet til dokumentasjon, og at saksdokumentene kunne vært mer utfyllende. Styret mener imidlertid at sakene er behandlet i tråd med bankens retningslinjer. Styret opplyser at kreditt- håndbokens krav til dokumentasjon av leieinntekter ikke er absolutt.

Finanstilsynet minner om at banken kun kan gi lån basert på en forsvarlig kredittvurdering på grunnlag av utfyllende informasjon om lånekunders inntekt og utgifter, samlede gjeld og eventuell verdi på bolig som stilles som sikkerhet. Finanstilsynet forventer at styret påser at det etableres rutiner og praksis i tråd med dette. Det bes om at banken oversender reviderte rutiner innen 26. februar 2021.

LIKVIDITETSRISIKO

MARKEDSRISIKO

OPERASJONELL RISIKO

Finanstilsynet pekte i den foreløpige tilsynsrapporten på at bankens operasjonelle risiko var vurdert som "gul" i risikorapporten som følge av manglende rapportering av hendelser og vedvarende høyt sykefravær. Finanstilsynet bemerket at banken ikke hadde vurdert eller kommentert risikoen i rapporten utover en kort konklusjon i oppsummeringen og merket seg at operasjonelle hendelser ikke var rapportert til bankens ledelse eller til styret. I løpet av 2018 og første halvdel av 2019 hadde banken bare rapportert noen få hendelser i hendelsesdatabasen. Finanstilsynet påpekte at banken har et forbedringspotensial og understreket at alle operasjonelle hendelser, uavhengig av tap, bør registreres ettersom opplysninger om hendelser kan gi viktig informasjon om bankens arbeid med risikoreducerende tiltak, forbedringer og mulig effektivisering.

Finanstilsynet merker seg at styret i sitt svarbrev deler Finanstilsynets vurdering av at den interne hendelsesrapporteringen bør forbedres og at styret vil iverksette et tydeligere regelverk og rutiner for hendelsesrapportering, herunder legge listen lavere for hva som skal rapporteres. Finanstilsynet merker seg også at banken heretter vil informere styret kvartalsvis, i stedet for årlig, om hendelser rapportert til Finanstilsynet og/eller Datatilsynet.

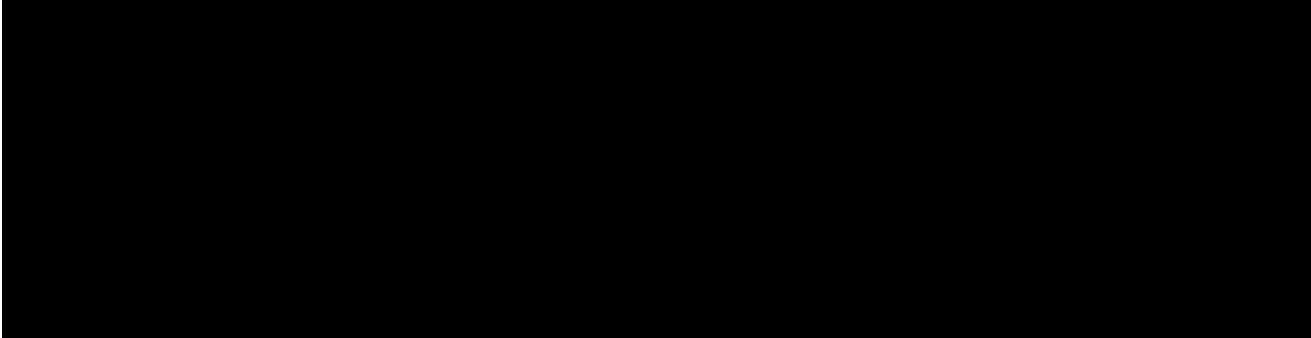
2. FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL

OVERORDNET STYRING OG KONTROLL

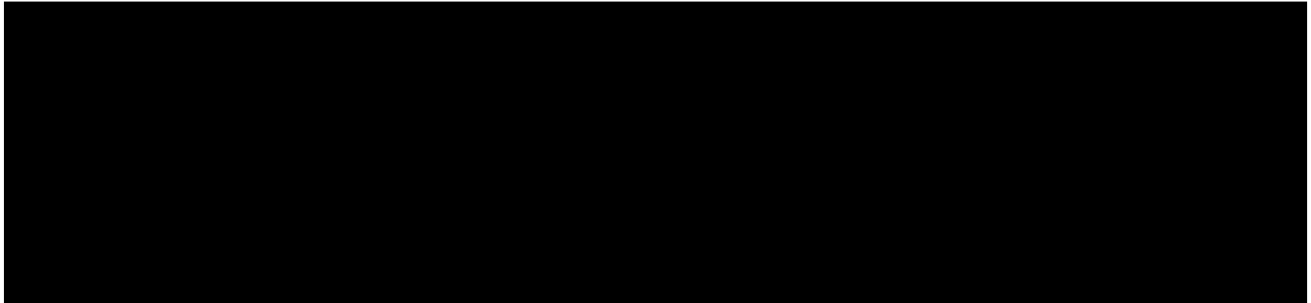
Retningslinjer og rutiner for håndtering av interessekonflikter

Under det stedlige tilsynet understreket Finanstilsynet viktigheten av at banken har tydelige retningslinjer for å identifisere og håndtere interessekonflikter, og at det fremgår klart av bankens rutiner hvordan interessekonflikter skal håndteres når de først er identifisert. Finanstilsynet ble forelagt flere kredittsaker hvor interessekonflikter, etter Finanstilsynets vurdering, burde ha vært adressert og håndtert.

Finanstilsynet ba styret gi tydelige føringer for hvordan interessekonflikter skal håndteres i kredittsaker, herunder kredittsaker hvor debitorer har andre roller og interesser knyttet til banken, eksempelvis som eiere og tillitsvalgte, jf. CRR/CRD IV-forskriften § 35. Videre minnet Finanstilsynet om styrets plikter etter finansforetaksloven § 9-10 tredje ledd.

Finanstilsynet merker seg fra styrets svarbrev at banken vil presisere etisk regelverk og være enda mer konkrete i rutinebeskrivelsene for hvordan habilitetskonflikter kan unngås, herunder omtale familie/vennerelasjoner og eier/kunderelasjoner.

Det er Finanstilsynets vurdering at eksemplene som er løftet frem i denne rapporten kan tyde på at banken ikke har hatt tilstrekkelig bevissthet rundt mulige interessekonflikter. Finanstilsynet legger til grunn at bankens nye retningslinjer for identifisering og håndtering av interessekonflikter også gir tydelige føringer for hvordan interessekonflikter skal identifiseres, vurderes og dokumenteres i kredittsaker og hvilke saker som eventuelt skal løftes til styret for behandling. Finanstilsynet legger til grunn at styret også påser at det blir utarbeidet en oversikt over alle lån som omfattes av finansforetaksloven § 9-10 annet ledd.

Uavhengige kontrollfunksjoner

Finanstilsynet har både i forbindelse med tidligere tilsyn i banken og under tilsynet i 2019 understreket viktigheten av at bankens kontrollfunksjoner er tilstrekkelig uavhengige, og at det er avsatt nok ressurser til disse funksjonene. I styrets svarbrev fra forrige tilsyn ble det opplyst at banken skulle opprette separate stillinger for henholdsvis kredittsjef, risikokontrollfunksjon, etterlevelsesfunksjon og hvitvaskingsansvarlig ifm. fusjonen mellom Kragerø Sparebank og Bamble Sparebank i 2017. Under det stedlige tilsynet i banken i desember 2019 var både risikokontrollfunksjonen og etterlevelsesfunksjonen kombinert med flere andre roller, og Finanstilsynet vurderte at kravet til uavhengighet ikke var tilstrekkelig ivaretatt. Finanstilsynets vurdering var basert på at risikokontrollfunksjonen også hadde flere andre krevende roller, med ansvar innen både 1. og 2. linje, og at vedkommende i en lang periode har hatt egne kredittfullmakter og har kunnet innvilge kredittsaker på vegne av banksjefen. Finanstilsynet minnet

³ Ved bruk av den såkalte "10 prosent-fullmakten"

om styrets plikter etter finansforetaksloven § 8-6 første ledd og CRR/CRD IV-forskriften § 35. Også rollen som etterlevelsesansvarlig i 2. linje var på tidspunktet for tilsynet kombinert med en rekke andre roller i 1. linje. Basert på observasjoner under det stedlige tilsynet, og gjennomgang av bankens etterlevelsesrapport, reiste Finanstilsynet i foreløpig tilsynsrapport spørsmål om etterlevelsesfunksjonen har blitt tilfredsstillende ivaretatt. Finanstilsynet minnet om styrets plikter etter finansforetaksloven § 8-6 første ledd, jf. finansforetaksloven § 13-5 annet ledd og CRR/CRD IV-forskriften § 39.

I svarbrevet peker styret på at nevnte kredittfullmakter ble fjernet sommeren 2019. Styret opplyser også at de uavhengige kontrollfunksjonene ble etablert som egne roller etter fusjonen i januar 2017, men at overlappende roller har vært nødvendig en periode av hensyn til bankens lønnsomhet, og at det har oppstått situasjoner som har påvirket bankens organisering. Styret mener bankens etterlevelsesrapportering har vært ivaretatt i henhold til gjeldende regelverk.

Finanstilsynet merker seg at bankens organisering er endret etter det stedlige tilsynet ved at de uavhengige kontrollfunksjonene i andre linje kombineres, men at leder for funksjonene ikke lenger har ansvar for oppgaver som kontrollfunksjonene skal overvåke og kontrollere. Finanstilsynet legger til grunn at styret påser at risikokontrollfunksjonen og etterlevelsesfunksjonen forblir uavhengige fra den virksomhet som skal kontrolleres, og at funksjonene har tilstrekkelig ressurser til å ivareta rollene.

Rapportering og oppfølging

I den foreløpige tilsynsrapporten pekte Finanstilsynet på feil og svakheter i bankens interne risiko- og etterlevelsesrapportering, samt rapportering til Finanstilsynet. Finanstilsynet påpekte blant annet at bankens risikorapport ikke gjengir eksponeringen mot alle risikorammene styret har fastsatt for virksomheten. Det ble videre påpekt flere avvik i tallstørrelser oppgitt i bankens risikorapport, bankens rapportering til Finanstilsynet og øvrig dokumentasjon oversendt i forbindelse med tilsynet. Feil i bankens rapportering av store engasjementer behandler Finanstilsynet i egen sak. Det ble også påpekt at banken verken merket eller rapporterte kunder med betalingslettelser til Finanstilsynet før halvannet år etter at rapporteringskravet trådte i kraft. Finanstilsynet merket seg også at etterlevelsesrapportene for 2018 og for første halvår 2019 konkluderer med at det "ikke er avdekket noen compliancebrudd", til tross for at banken på dette tidspunktet var i brudd med flere bestemmelser i hvitvaskingsloven og boliglånsforskriften. Banken hadde også avvik fra daværende retningslinjer for forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån, uten at dette var kommentert.

Finanstilsynet understreket at løpende oppfølging og rapportering av risiko utgjør grunnlaget for styrets og Finanstilsynets kontroll med bankens risikoutvikling. Finanstilsynet reiste spørsmål om styret har hatt tilstrekkelig kontroll med bankens risikoutvikling og minnet om styrets ansvar for å påse at banken til enhver tid etterlever lov- og forskriftskrav.

Det fremgår av svarbrevet at styret forventer at alle dokumenter som beskriver handlingsrommet for administrasjonen stemmer overens, og at det er samsvar mellom rapportering til Finanstilsynet, offentlige rapporter og interne dokumenter. Finanstilsynet merker seg videre at styret vil påse at bankens portefølje gjennomgås for å avdekke eventuell underrapportering av betalingslettelser og rette opp eventuelle feil. Finanstilsynet legger til grunn at banken sørger for tilstrekkelig kvalitetssikring av all intern og ekstern rapportering, herunder rapportering til Finanstilsynet.

Finansiell rapportering

I forbindelse med det stedlige tilsynet gjennomgikk Finanstilsynet også enkelte forhold ved bankens finansielle rapportering. Etter en konkret vurdering konkluderte Finanstilsynet med at bankens regnskap ikke var avlagt i samsvar med regnskapsloven § 3-2 tredje ledd, § 3-2 femte ledd, § 3-8 første og annet ledd og § 4-6 (god regnskapsskikk). Forholdet er behandlet i egen sak⁴.

Finanstilsynet ba Skagerrak Sparebank om å innrette sitt årsregnskap for 2019 slik at det inneholdt et konsernregnskap som minimum omfattet eiendomsmeglingsvirksomheten og bankens største overtatte engasjement, samt oppstillinger og noter med omarbeidede sammenlikningstall og inngående balanse for 2018. Saken er nå avsluttet.

Internkontroll og uavhengige kontrollaktiviteter

I den foreløpige tilsynsrapporten pekte Finanstilsynet på at banken, basert på internkontrollplanen, ser ut til å gjennomføre et svært begrenset antall uavhengige kontrollaktiviteter. Finanstilsynet har også merket seg at flere av kontrollaktivitetene på kredittområdet for 2019 ikke var gjennomført på grunn av manglende kapasitet i risikokontrollfunksjonen. Risikokontrollfunksjonen synes heller ikke å ha vært særlig involvert i kontrollaktivitetene på likviditets- og markedsrisikoområdet.

Finanstilsynet merker seg fra styrets svarbrev at det vil bli gjort stikkprøver og tilleggskontroller av 1. linje på markeds- og likviditetsområdet. Finanstilsynet forventer at styret påser at det er tilstrekkelige ressurser til å gjennomføre uavhengige kontrollaktiviteter og at banken gjennomfører hensiktsmessige kontroller på alle risikoområdene. Omfanget av kontrollaktivitetene både i 1. og 2. linje må tilpasses bankens risikoeksponering.

STYRING OG KONTROLL AV KREDITTRISIKO

Strategi, policy, rammer og mål

Ved tidligere stedlige tilsyn har Finanstilsynet anbefalt banken å fastsette rammer som begrenser økt eksponering mot høyrisikokunder, og særlig nye høyrisikokunder. På tidspunktet for tilsynet hadde ikke styret fastsatt slike rammer. Finanstilsynet påpekte i den foreløpige tilsynsrapporten at bankens ramme for gjennomsnittlig misligholdssannsynlighet åpner for en gjennomsnittlig uvektet misligholdssannsynlighet i bankens bedriftsmarkedsportefølje som tilsvarer "høy risiko" i bankens eget risikoklassifiseringssystem. Finanstilsynet kommenterte også at rammen for andelen lån til bedriftsmarkedet ble utvidet i 2019 ettersom nevneren ble endret til å også omfatte lån overført til boligkredittforetaket. Det var Finanstilsynets vurdering at styrets rammer samlet sett åpnet for en vesentlig høyere risikoeksponering enn det styrets risikoappetitt tilsier. Tatt i betraktning andelen overtatte engasjementer og bankens risikoutvikling reiste Finanstilsynet også spørsmål om styrets rammer er tilstrekkelig egnet for å styre bankens kredittrisiko i ønsket retning.

Finanstilsynet vil igjen understreke viktigheten av at styret har god kontroll med bankens risikoutvikling, også i et framoverskuende perspektiv, og ber styret revurdere behovet for å etablere en ramme som begrenser andelen nye høyrisikokunder. Finanstilsynet ber banken innen 26. februar 2021 oversende oppdaterte retningslinjer som viser nye rammer på kredittområdet, samt en kopi av bankens siste risikorapport til styret.

⁴ [sak nr. 20/1099](#)

Bevilgningskriterier

Fullmaktsystemet

I den foreløpige tilsynsrapporten merket Finanstilsynet seg at samtlige beslutningsnivå i bankens fullmaktssystem kan bevilge lån med underdekning og/eller lån uten sikkerhet, og at administrerende banksjef kan innvilge større lån til nye høyrisikokunder. Finanstilsynet påpekte også at administrerende banksjef og banksjef BM har fullmakt til å øke eksisterende engasjement med inntil 10 prosent uten at saken må løftes til et høyere beslutningsnivå. Ved tidligere tilsyn i Kragerø Sparebank og Bamble Sparebank har Finanstilsynet bemerket at styret bør sikre at bruk av slike unntaksregler kontrolleres og dokumenteres for å unngå utvanning av fullmaktsystemet. Banken bruker også såkalte "på vegne av"-fullmakter, hvor roller på lavere nivå kan innvilge lån på vegne av roller med høyere fullmaktsnivå. En vesentlig andel av kredittsakene Finanstilsynet fikk tilsendt i forbindelse med tilsynet var bevilget med slike fullmakter, blant annet hadde tidligere assisterende banksjef, som samtidig utgjorde bankens uavhengige risikokontrollfunksjon, innvilget flere kredittsaker på vegne av banksjefen. Finanstilsynet påpekte at dette var uheldig og at fullmaktsystemet åpner for at banken pådrar seg betydelig risiko. Finanstilsynet reiste igjen spørsmål om styret har tilstrekkelig kontroll på omfanget og bruken av "på vegne av"-fullmakter og unntaksregler.

Det fremgår av svarbrevet at styret ikke deler Finanstilsynets vurdering av at praksisen åpner for at banken pådrar seg betydelig risiko. Styret opplyser at bruk av "på vegne av"-fullmakter rapporteres til fullmaktshaver i etterkant og at "10-prosentfullmaktene" gir nødvendig fleksibilitet i kundearbeidet. Videre peker styret på at "sannsynligheten for unormal bruk av høyrisikofullmakter er mindre enn gevinsten ved dagens ordning".

Finanstilsynet opprettholder vurderingen om at bankens fullmaktsystem åpner for høyere risiko enn det styrets risikoappetitt tilsier. Finanstilsynet forventer at banken gjennomfører nødvendige kontroller som sikrer at all bruk av fullmakter på vegne av andre faktisk rapporteres til fullmaktshaver, og at styret har kontroll på den samlede bruken og omfanget av slike fullmakter.

Bankens etterlevelse av interne retningslinjer

Etter å ha gjennomgått utvalgte kredittsaker påpekte Finanstilsynet i den foreløpige tilsynsrapporten at banken i liten grad synes å dokumentere og begrunne avvik fra bankens interne retningslinjer for betjeningsevne, sikkerheter og egenkapital. Finanstilsynet uttrykte en forventning om at styret stiller tydelige krav til kredittprosessen og skaffer seg oversikt over det samlede omfanget av avvik fra retningslinjene. Finanstilsynet ba også styret vurdere om avkortningsattsene som legges til grunn for bankens vurdering av sikkerheter er realistiske i en avviklingssituasjon. I svarbrevet opplyser styret at banken vurderer kredittsaker ut fra kjennskap til kunden og kundens historikk, lønnsomhet og egenkapital/sikkerheter, og til sist kundens betjeningsevne. Styret påpeker at belåningsgrad og rentesensitivitet er de viktigste nøkkeltallene for eiendomsselskaper. Finanstilsynet merker seg at styret mener banken har etablert en god struktur for å dekke inn både sikkerheter og betjening i kredittsakene (byggeprosjekter) som ble brukt som eksempler i den foreløpige tilsynsrapporten. Finanstilsynet merker seg styrets kommentar til kredittsaken hvor styret anerkjenner at "sikkerheten isolert sett er høyt belånt og at betjeningsevnen er for svak i perioden frem til byggene er ferdigstilt". Finanstilsynet noterer at styret vil sikre tydeligere rutiner for hvordan avvik fra kredittretningslinjer skal dokumenteres i kredittsakene.

Finanstilsynet påpekte også i den foreløpige tilsynsrapporten at skriftlige vurderinger og analyser i bankens kredittsaker er svært begrensede, både for privatkunder og bedriftskunder, og at banken i større grad bør analysere risikodrivere og usikkerhet knyttet til kundens betjeningsevne og bankens

sikkerheter. Finanstilsynet merket seg at andelen lån til bedriftskunder utenfor bankens geografiske kjerneområde utgjorde nær en fjerdedel av porteføljen, til tross for at banken i henhold til interne retningslinjer bare unntaksvis kan yte slike lån. Finanstilsynet anbefalte styret å sette tydeligere krav til særskilte vurderinger i kredittsaken når banken innvilger kreditt til nye kunder, kunder utenfor bankens geografiske kjerneområde og kunder med svak risikoklasse. Finanstilsynet merker seg fra styrets svarbrev at styret i stor grad deler Finanstilsynets vurderinger når det gjelder dokumentasjon og analyser i kredittsaker, og at banken vil utarbeide en mer detaljert kredittsakmal for dette formålet. Styret mener imidlertid at andel lån til bedrifter utenfor bankens geografiske kjerneområde begrenser seg til noen "få engasjementer" og at de fleste av disse har lokale eiere med lange relasjoner til banken. Styret vurderer den samlede risikoen på disse engasjementene som moderat. Finanstilsynet vil peke på at stor eksponering utenfor bankens geografiske kjerneområde erfaringsmessig representerer en høyere risiko og ber styret ta høyde for dette i bankens vurdering av risiko og kapitalbehov (ICAAP).

Engasjementsovervåkning og vurdering av behov for tapsavsetninger

I den foreløpige tilsynsrapporten påpekte Finanstilsynet at bankens rutiner tilsier at alle engasjement over en viss størrelse skal gjennomgå minimum årlig. På tidspunktet for tilsynet var det imidlertid foretatt fornyelser på et svært lavt antall kunder. Finanstilsynet påpekte at bankens praksis avviker vesentlig fra interne rutiner og reiste spørsmål om bankens oppfølging av kundene er tilstrekkelig for å identifisere tapsutsatte lån. I styrets svarbrev bekreftes Finanstilsynets observasjoner, men styret gir ingen ytterligere kommentarer eller forklaring. Finanstilsynet vurderer det som beste praksis at banken følger opp alle vesentlige lån minimum årlig. På bakgrunn av det lave antallet engasjementsfornyelser i 2019 ber Finanstilsynet styret redegjøre for hvordan banken klarer å fange opp tapsutsatte engasjementer, og vurdere om omfanget av tapsutsatte engasjementer er større enn det som er lagt til grunn i bankens offentlige rapportering. Styrets svar bes oversendt innen 26. februar 2021.

Etterlevelse av boliglånsforskriften og forbrukslånsforskriften

Finanstilsynet rettet sterk kritikk mot banken i den foreløpige tilsynsrapporten som følge av at banken ved flere anledninger har overskredet fastsatte fleksibilitetskvoter for henholdsvis boliglån og forbrukslån, og ba styret redegjøre for hvordan banken vil sikre etterlevelse av forskriftene. Finanstilsynet merker seg at styret ser alvorlig på forskriftsbrudd, og at tiltak ble iverksatt før tilsynet fant sted. Finanstilsynet merker seg fra styrets svarbrev at banken i etterkant av tilsynet også har etablert nye og betydelig strammere rutiner for avvikshåndtering og at banken ikke har hatt brudd siden disse ble iverksatt.

STYRING OG KONTROLL AV OPERASJONELL RISIKO

I den foreløpige tilsynsrapporten påpekte Finanstilsynet at styret ikke har operasjonalisert bankens risikotoleranse for operasjonell risiko og at banken mangler konkrete risikoindikatorer eller måleparametere for løpende oppfølging. Finanstilsynet merket seg også at banken mangler flere dokumenter som det vises til i retningslinjene, deriblant retningslinjer for identifisering og håndtering av interessekonflikter, varslingsrutine for kritikkverdige forhold, definisjon av nøkkelpersoner, retningslinjer for forbrukervern, og system for tilgangsstyring. Finanstilsynet påpekte også at operasjonell risiko ikke er omtalt i noen av nøkkelfunksjonenes rollebeskrivelser eller stillingsinstrukser og at banken ikke hadde utpekt en ansvarlig for bankens hendelsesrapportering. Heller ikke bankens retningslinjer for operasjonell risiko omtaler bankens ansvar for rapportering til Finanstilsynet etter IKT-forskriftens § 9. Styret opplyser i svarbrevet at

bankens ansvar for å rapportere hendelser til Finanstilsynet nå er konkretisert i styrets retningslinjer. Finanstilsynet merker seg at varslingsrutine for kritikkverdige forhold er etablert, at bankens nøkkelpersoner og deres stedfortredere er konkretisert i et eget dokument, og at banken har utarbeidet retningslinjer for identifisering og håndtering av interessekonflikter. Styret bekrefter også at banken har et system for tilgangsstyring. Finanstilsynet merker seg at styret har valgt å avvente utarbeidelse av retningslinjer for forbrukervern og legger til grunn at styret påser at retningslinjer blir etablert når ny finansavtalelov er på plass. Banken bes oversende rutine for varsling av kritikkverdige forhold, oversikt over nøkkelpersoner og stedfortredere og retningslinjer for identifisering og håndtering av interessekonflikter.

STYRING OG KONTROLL AV LIKVIDITETSRISIKO

Rammer og mål

Styret har satt rammer for å sikre tilstrekkelige likviditetsreserver. I den foreløpige rapporten pekte Finanstilsynet på nødvendigheten av at banker har likviditetsbuffer som både i kvantitet og kvalitet er tilstrekkelige til å overleve mulige stressituasjoner. Finanstilsynet ba styret vurdere om kriteriene for at en plassering skal kunne inngå i bankens likviditetsbeholdning er tydelig og strengt nok definert. Finanstilsynet ba også styret kommentere hvilke vurderinger som ligger til grunn for vedtaket om likviditetsbeholdningens minimumsnivå i forhold til forvaltningskapitalen. Finanstilsynet merker seg at styret mener bankens iverksatte tiltak er tilstrekkelige for å sikre en tilstrekkelig likviditetsreserve.

Måling av risiko

I den foreløpige tilsynsrapporten pekte Finanstilsynet på enkelte forutsetninger i bankens stresstester på likviditetsområdet og reiste spørsmål om forutsetningene er tilstrekkelig konservative. Finanstilsynet merker seg fra styrets svarbrev at banken har gjort enkelte endringer i forutsetningene for stresstesten i 2020. Finanstilsynet påpekte også at banken har innarbeidet beredskapsplanen på likviditetsområdet som en del av gjenoppbyggingsplanen og understreket at dette bare kan gjøres når kravene til beredskapsplan på likviditetsområdet likevel er oppfylt og beredskapsplanen kan anvendes på selvstendig grunnlag, jf. CRR/CRD IV-forskriften § 14. Finanstilsynet ba banken sørge for å tydeliggjøre tiltakene ved en likviditetskrise, konkretisere

effekt og tidsperspektiv for de ulike tiltakene, og påse at beredskapsplanen testes. Finanstilsynet merker seg fra styrets svarbrev at gjenopprettingsplanen vil bli gjennomgått og endret høsten 2020 og at styret vil påse at tiltakene ved en likviditetskrise tydeliggjøres og at tidsperspektiv og effekter av de ulike tiltakene konkretiseres.

STYRING OG KONTROLL AV MARKEDSRISIKO

Strategi og policy

I den foreløpige tilsynsrapporten påpekte Finanstilsynet flere avvik mellom rammer angitt i styrets retningslinjer for markedsrisiko og i bankens risikorapport. Finanstilsynet understreket at risikorammene bør gjenspeile vedtatt risikoappetitt og at hver enkelt eksponering bør følges opp og rapporteres mot styrets rammer for virksomheten. Finanstilsynet merker seg fra styrets svarbrev at styret deler Finanstilsynets kritikk og at rammene i risikorapporten ble rettet opp i fjerde kvartal 2019 slik at risikorapporten nå gjenspeiler styrets vedtatte rammer.

ETTERLEVELSE AV HVITVASKINGSREGELVERKET

Styring, kontroll og kompetanse - Hvitvaskingsansvarlig

Lovkrav og Finanstilsynets forventninger

Banken er etter hvitvaskingsloven § 8 femte ledd forpliktet til å utpeke en hvitvaskingsansvarlig. Hvitvaskingsansvarlig skal være en leder med tilstrekkelig kunnskap om hvitvaskingsregelverket og virksomhetens eksponering mot hvitvasking og terrorfinansiering. Hvitvaskingsansvarlig må også ha tilstrekkelig gjennomføringskraft til å fatte avgjørelser om virksomhetens tiltak, samt ha direkte rapporteringslinje til styret og den øverste ledelse. Utgangspunktet er at hvitvaskingsansvarlig må være plassert i førstelinje, med mindre det foreligger en dokumentert, risikobasert begrunnelse for en annen organisering.

Bankens etterlevelse

Bankens assisterende banksjef var på tilsynstidspunktet utpekt som hvitvaskingsansvarlig. Dette ansvaret var imidlertid ikke definert i stillingsinstruksen til vedkommende. Hvitvaskingsansvarliges ansvarsområder fremgår av "Rutine for hvitvaskingsansvarlig" som ble godkjent av bankens styre i november 2019. Rutinen bygger på en Eika-mal, som i liten grad er tilpasset bankens virksomhet.

I foreløpig rapport ble det pekt på at rollen som hvitvaskingsansvarlig var kombinert med rollen som risk manager og kredittsjef, dvs. roller i både 1. og 2. linje. Hvitvaskingsansvarlig hadde dessuten ansvar for å undersøke alarmer og rapportere mistenkelige forhold til Økokrim når operativ hvitvaskingsmedarbeider var fraværende. Etter Finanstilsynets vurdering hadde hvitvaskingsansvarlig verken fått tilstrekkelig opplæring eller en erfaringsbakgrunn som tilsa særlig kjennskap til hvitvaskingsregelverket. Finanstilsynet merket seg også at banken, i forbindelse med ferieavvikling, ikke hadde hvitvaskingsfunksjonen bemannet. Finanstilsynet reiste spørsmål om styret i tilstrekkelig grad har påsett at hvitvaskingsansvarlig har tilstrekkelig ressurser, verktøy og faglig kompetanse til å utføre oppgavene som tilhører rollen som hvitvaskingsansvarlig.

I styrets svarbrev fremgår det at banken har utpekt leder for bankens kundesenter som ny hvitvaskingsansvarlig.

Finanstilsynet merker seg at banken etter det stedlige tilsynet har revidert rutinen for hvitvaskingsansvarlig og tilpasset denne bankens virksomhet gjennom innspill fra hvitvaskingsansvarlig, ledelsen og internrevisor. Finanstilsynet fastholder likevel vurderingen av de mangler ved bankens etterlevelse av kravene til hvitvaskingsansvarlig som forelå på tidspunktet for det stedlige tilsynet. Det forventes at styret påser at hvitvaskingsansvarlig har tilstrekkelig ressurser, verktøy og faglig kompetanse til å utføre oppgavene som ligger til rollen i tråd med lovens krav.

Etterlevelsesansvarlig og internkontroll

Lovkrav og Finanstilsynets forventninger

Det følger av hvitvaskingsloven § 35 at rapporteringspliktige gjennom internkontroll i virksomheten skal sørge for at hvitvaskingsloven overholdes.

Banker skal ha en etterlevelsesansvarlig, jf. hvitvaskingsloven § 35, som skal være ansvarlig for å overvåke og kontrollere etterlevelse av hvitvaskingsloven med forskrifter.

Bankens etterlevelse

Finanstilsynet rettet i den foreløpige tilsynsrapporten kritikk til styret som følge av at banken ikke har etablert etterlevelsesansvarlig før høsten 2019, til tross for at styret i forbindelse med stedlig tilsyn i 2016 bekreftet at dette ville bli etablert etter gjennomført fusjon av banken.

Finanstilsynet merker seg styrets svar om at organiseringen på området ikke har vært "optimal", og at banken endret organiseringen etter det stedlige tilsynet i desember 2019. Finanstilsynet vil understreke at styret må påse at etterlevelsesansvarlig gis et tilstrekkelig faglig og ressursmessig grunnlag for å ivareta ansvaret.

I foreløpig tilsynsrapport var Finanstilsynet kritisk til at banken ifølge dokumentet "Generell vurdering av risikoforhold avdekket gjennom internkontroll i 2018" ikke har avdekket vesentlige avvik på andre områder enn legitimering av kunder. Dette står i motsetning til de avvik Finanstilsynet avdekket under det stedlige tilsynet. Styret gir svarbrevet en overordnet opplisting av aktiviteter i perioden 2010 til 2020, men uten at det fremgår på hvilke områder det er identifisert behov for forbedringer. Finanstilsynet forventer at styret har innsikt i status for etterlevelse og hvilke tiltak som må iverksettes for å forbedre etterlevelsen, og påser at tiltak iverksettes og gjennomføres. Det forventes videre at styret påser at bankens ansatte har tilstrekkelig kunnskap om regelverket.

Finanstilsynet konstaterer at banken over tid og på tidspunktet for det stedlige tilsynet ikke har hatt en internkontroll og etterlevelsesansvarlig på hvitvaskingsområdet i tråd med hvitvaskingsloven § 35 første ledd og andre ledd bokstav a og c og forventer at banken innretter seg slik at den etterlever kravet.

Virksomhetsinnrettet risikovurdering

Lovkrav og Finanstilsynets forventninger

Den virksomhetsinnrettede risikovurderingen skal kartlegge og beskrive foretakets risiko for å bli misbrukt til hvitvasking og terrorfinansiering, samt danne grunnlaget for bankens tiltak og rutiner på området. Finanstilsynet forventer at den rapporteringspliktige har identifisert, forstått og vurdert risikoen den er eksponert for, og benytter ressursene der risikoen anses størst. Risikovurderingen skal dokumenteres og holdes oppdatert. Oppdateringen må minimum gjøres årlig, og i alle tilfeller

ved nye myndighetskrav eller ved andre omstendigheter som tilsier en fornyet vurdering, se rundskriv 8/2019 pkt. 2.2.2.

Bankens etterlevelse

Finanstilsynet pekte i den foreløpige tilsynsrapporten på at bankens risikovurdering, som erstattet risikovurdering fra 2017, ikke ble oppdatert i tråd med ny hvitvaskingslov før i november 2019. Risikovurderingen bar preg av å være et ufullstendig utkast, til tross for at det var et styregodkjent dokument. Finanstilsynet pekte dessuten på flere svakheter ved risikovurderingen, herunder at generelle risikoer knyttet til banksektoren i liten grad er vurdert opp mot bankens virksomhet og omfang. Bankens vurdering av risiko knyttet til kunder, produkter og tjenester fremsto lite helhetlig og til dels mangelfull. Det var ikke foretatt vurderinger av terrorfinansieringstrusler og vurderingen av produkter klassifisert som "lav risiko" var mangelfull.

Finanstilsynet har merket seg styrets svar, men fastholder likevel vurderingen av at bankens risikovurdering som ble presentert under det stedlige tilsynet, er mangelfull og ikke i tråd med kravene i lovens § 7.

Rutiner

Lovkrav og forventninger

Rapporteringspliktige skal etter hvitvaskingsloven § 8 ha oppdaterte og risikobaserte rutiner for å sikre etterlevelse av regelverket og for håndtering av identifisert risiko. Rutinene skal redegjøre for hvordan foretaket og dets ansatte skal gjennomføre tiltakene som er nødvendige for å oppfylle hvitvaskingsregelverket og de identifiserte risikoene i virksomheten. Rutinene skal tilpasses virksomhetens art og omfang, og det skal være en tydelig sammenheng mellom rutinene og foretakets risikovurdering.

Bankens etterlevelse

Bankens "Rutine for kundetiltak og undersøkelser antihvitvask" er basert på en Eika-mal. Rutinen hadde ingen særskilte henvisninger til bankens virksomhet eller risikovurdering, slik hvitvaskingsloven § 8 første og andre ledd forutsetter. Banken manglet dessuten rutiner for etterlevelse av flere av pliktene i hvitvaskingsloven.

Det fremgår av styrets svarbrev at banken har brukt "rutinen som utgangspunkt for egen rutine". Styret viser i sitt svar til at rutinen revideres og tilpasses bankens virksomhet og risikovurdering minimum en gang per år. Banken har imidlertid ikke dokumentert noen annen rutine. Finanstilsynet mener på bakgrunn av dette at banken på tidspunktet for det stedlige tilsynet ikke hadde rutiner som oppfyller lovens krav. Finanstilsynet forventer at banken innretter seg slik at hvitvaskingsloven § 8 etterleves.

Risikoklassifisering av kunder og kundetiltak

Lovkrav og Finanstilsynets forventninger

Banken er etter hvitvaskingsloven § 9 forpliktet til å gjennomføre kundetiltak på grunnlag av vurdert risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Iverksetting av riktige tiltak og tilstrekkelig ressursallokering til områdene med høyest hvitvaskings- og terrorfinansieringsrisiko forutsetter at banken identifiserer de kundene som er forbundet med høyere risiko.

Bankens etterlevelse

På tidspunkt for tilsynet hadde banken 125 bedriftskunder klassifisert som høyrisikokunder, selv om bankens risikovurdering viste at banken hadde 934 bedriftskunder i det banken hadde definert som høyrisikobransjer (eksempelvis eiendom, bygg og anlegg, transport og kontantbaserte virksomheter). Klassifiseringen av den enkelte kunde fremstår som tilfeldig og ikke basert på en konkret vurdering av risiko, og Finanstilsynet påpekte den manglende sammenhengen mellom bankens risikovurdering og kundetiltak. Finanstilsynet merket seg også at kunder ble satt på forsterkede kundetiltak på bakgrunn av treff i transaksjonsovervåkningen uten manuell vurdering, til tross for at bankens rutiner krever en manuell vurdering av kundeklassifiseringen. Finanstilsynet merker seg styrets svar om at banken har en høy andel kunder i høyrisikobransjer, og at banken har gjennomgått kundeforholdene på nytt for å revurdere risikoklassifisering. Det fremgår ikke av styrets svar om revurderingen har endret antallet bedriftskunder klassifisert som høyrisiko.

Finanstilsynet mener på bakgrunn av dette at bankens praksis på tidspunktet for det stedlige tilsynet ikke var i samsvar med lovens § 9. Det forventes at banken innretter seg slik at kravet til risikobaserte kundetiltak, jf. hvitvaskingsloven § 9 første ledd, etterleves.

Politisk eksponerte personer (PEP)

Lovkrav og Finanstilsynets forventninger

Banken skal etter hvitvaskingsloven § 12 fjerde ledd ha systemer som kan avgjøre om kunden er politisk eksponert person, etter hvitvaskingsloven § 18 første ledd utføre forsterkede kundetiltak når kunden er PEP, etter hvitvaskingsloven § 24 tredje ledd gjøre forsterkede løpende kundetiltak når kunden er PEP og etter hvitvaskingsloven § 30 tredje ledd ha systemer som muliggjør raske og fullstendige svar på forespørsler fra tilsynsmyndigheten.

Bankens etterlevelse

Finanstilsynet påpekte i den foreløpige tilsynsrapporten at banken per 20. august 2019 ikke var i stand til å identifisere politisk eksponerte personer, deres nære familiemedlemmer eller kjente medarbeidere, slik loven krever. Som følge av dette har banken heller ikke kunnet gjennomføre forsterkede kundetiltak rettet mot PEP-er. Finanstilsynet bemerket at banken hadde et begrenset antall kunder merket med "PEP", alle norske, da risikovurderingen ble utarbeidet. Det fremgår av styrets svarbrev at banken har hatt mulighet til å hente ut kunder klassifisert som PEP ved "en omfattende og manuell prosess". Styret opplyser at Eika-alliansen tilgjengeliggjorde en digital løsning for å ta ut daglig liste over kunder klassifisert som PEP i november 2019.

Ettersom banken på konkret forespørsel fra Finanstilsynet ikke var i stand til å oversende forespurt informasjon, legger Finanstilsynet til grunn at banken ikke hadde identifisert PEP-er jf. hvitvaskingsloven § 30 tredje ledd. Finanstilsynet minner om bankens ansvar for å påse at regelverket etterleves til enhver tid, også ved manglende leveranser fra eksterne leverandører. Det er Finanstilsynets vurdering at banken har overtrådt hvitvaskingsloven § 12 fjerde ledd samt hvitvaskingsloven § 18 første ledd, jf. hvitvaskingsloven § 17 første og andre ledd, hvitvaskingsloven § 24 tredje ledd og hvitvaskingsloven § 30 tredje ledd.

Løpende kundetiltak

Lovkrav og Finanstilsynets forventninger

Hvitvaskingsloven § 24 stiller krav til løpende oppfølging av kundeforholdet. Rapporteringspliktige skal oppdatere kundeopplysninger og annen relevant dokumentasjon, samt overvåke kundeadferd, herunder transaksjonsmønstre. Kundetiltakene skal dokumenteres. Transaksjonsovervåkning er et viktig verktøy i den løpende oppfølgingen. Bankens risikovurdering skal danne grunnlaget for

reglene i transaksjonsovervåkingen. Reglene skal være generiske så vel som kundespesifikke, og tilpasset bankens virksomhet.

Bankens etterlevelse

I den foreløpige tilsynsrapporten merket Finanstilsynet seg at bankens regler for transaksjonsovervåking er utarbeidet av en ekstern leverandør, og at reglene i liten grad var tilpasset egne kunder og egen virksomhet. Finanstilsynet påpekte at forholdstallet mellom antall treff i transaksjonsovervåkingen og antall MT-rapporter som ble formidlet til Økokrim indikerte at bankens regler var lite treffsikre. Det fremgår av styrets svarbrev at styret mener reglene er tilpasset banken, og at "konservativ prikksetting" i AHV-risk-matrisen og prioritering av undersøkelser av alarmer har gitt banken gode forutsetninger til å fange opp mistenkelige forhold. Finanstilsynet vil igjen understreke at bankens regelsetting i transaksjonsovervåkingen skal baseres på bankens egen risikovurdering. Det er Finanstilsynets vurdering at mangelfull risikoklassifisering av kundene innebærer at bankens løpende kundetiltak ikke har vært risikobaserte, herunder for transaksjonsovervåkingen. Finanstilsynet mener at banken har hatt mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsloven § 24 første ledd.

Undersøkelser og rapportering til Økokrim

Lovkrav og Finanstilsynets forventninger

Forhold som indikerer mistanke om hvitvasking og terrorfinansiering skal undersøkes, jf. hvitvaskingsloven § 25. Dersom undersøkelsene ikke avkrefter mistanken skal forholdet rapporteres til Økokrim, jf. hvitvaskingsloven § 26.

Bankens etterlevelse

Finanstilsynet pekte i den foreløpige rapporten på at banken bare hadde én person som utførte operative arbeidsoppgaver knyttet til antihvitvasking og terrorfinansiering, og at ca. 1/3 av arbeidstiden til vedkommende ble brukt til dette arbeidet. Innenfor denne rammen hadde vedkommende ansvar for daglig oppfølging av alarmer i transaksjonsovervåkningssystemet, rapportering av mistenkelige transaksjoner og andre oppgaver knyttet til den praktiske etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket. Finanstilsynet bemerket dessuten at antall alarmer var høyere enn for sammenliknbare banker, og at antall MT-rapporter til Økokrim var lavere. Finanstilsynets stikkprøver viste også at bankens undersøkelser og MT-rapporter var overfladiske og lite konkrete. Finanstilsynet merker seg at styret tar Finanstilsynets bemerkninger til etterretning og noterer at banken ikke var kjent med eksisterende veiledning for MT-rapportering⁵. Banken synes i liten grad å ha forholdt seg til interne rutiner og ekstern veiledning på området.

Finanstilsynet mener bankens etterlevelse av hvitvaskingslovens § 25 og § 26 er mangelfull. Banken har ikke hatt oppdaterte og tilpassede rutiner på området, jf. hvitvaskingsloven § 8 første og andre ledd.

⁵ eksempelvis Økokrims tips til bedre MT-rapportering og NTAES' indikatorlister

Finanstilsynet understreker bankens plikt til å gjennomføre forsterkede kundetiltak jf. hvitvaskingsloven § 17 første ledd, samt å dokumentere disse jf. hvitvaskingsloven § 30 første ledd.

STYRETS OPPFØLGING

Det stedlige tilsynet i Skagerak Sparebank har avdekket vesentlige mangler ved bankens styring og kontroll, spesielt på kredittområdet og hvitvaskingsområdet. Flere av forholdene er også blitt påpekt av Finanstilsynet i forbindelse med tidligere stedlige tilsyn. Finanstilsynet finner det kritikkverdig at disse forholdene ikke er fulgt opp. Styret har ansvar for å sørge for forsvarlig organisering av virksomheten, jf. finansforetaksloven § 8-6. Finanstilsynet ber styret innen 26. februar 2021 redegjøre for hvilke tiltak, herunder plan for ferdigstilling, som iverksettes for å sikre at virksomheten drives forsvarlig og i samsvar med krav til virksomheten. Når det gjelder hvitvaskingsområdet, vises det til eget brev om dette som oversendes samtidig med denne tilsynsrapporten.

Finanstilsynet ber om at kopi av tilsynsrapporten oversendes valgt revisor.

For Finanstilsynet

Linda Støle Hårstad
seksjonssjef

May Camilla Bruun-Kallum
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.